

Syre

”Risken finns att det viktigaste och mest intressanta som sker på nätet tvingas ner under ytan.”

Malin Bergendal
Glöd – Ledare

Italienska rörelsen som vill starta förändringen nerifrån • Zoom 12–17

När tillväxt inte är målet

GLÖD Birger Schlaug på Under ytan: Klimatlagens flyktvägar • Maria Wetterstrand om nyhetsbubblan
RADAR Svag linje i utsläppshandeln • Ja till Ceta i EU-parlamentet • Kallt krig i Antarktis
ENERGI Kultur med Nike: Martina Montelius om sin nya bok • En syl i vädret: ”hen” • Korsord

Två personer fick förra veckan tillstånd att använda medicinsk cannabis mot svåra smärtor och ångest.

Folketinget i Danmark har röstat igenom ett uttalande om att majoriteten i varje bostadsområde ska vara född i Danmark av danskfödda föräldrar.

Ett angrepp på nätet som allmänning

Imåndags fällde Patent- och marknadsöverdomstolen en dom som säger att Bredbandsbolaget inte längre förutsättningslöst får tillhandahålla uppkoppling för sina kunder. De måste blockera vissa adresser, bland annat till The Pirate bay.

På The Pirate bay kan man nämligen söka efter länkar till personer som gratis vill dela med sig av filer. Det kan vara filmer, musik, spel, böcker – en del av materialet är upphovsrättsskyddat och olagligt att ladda ner gratis, medan annat är lagligt. I november 2014 stämde Bredbandsbolaget av ett gäng stora företag i film-, musik- och tv-branschen för att de inte blockerar The Pirate bays och den nu nedlagda filmstreamingsajten Swefilms adresser. De stödde sig på en lagparagraf som förbjöd ”medverkan till upphovsrättsbrott”.

Bredbandsbolaget protesterade och menade att ”de som tillhandahåller internets infrastruktur inte ska hållas ansvariga för innehållet ... lika väl som posten inte ska lägga sig i vad folk skriver i brev”. I tingsrätten fick Bredbandsbolaget rätt, men gruppen av branschföretag överklagade och Patent- och marknadsöverdomstolen, som är en del av hovrätten, gick alltså på deras linje.

Det här är den första domen i sitt slag i Sverige, och fler kan väntas. Domarna kommer inte att stoppa illegal fildelning, men de kommer kanske att göra det mer komplicerat en tid framåt. Men framför allt är domen mot Bredbandsbolaget ett angrepp på internet som allmänning och allfarväg, på den princip som kallas nätneutralitet.

Bredbandsbolaget dömdes inte för något brott – domstolen anser inte att företaget har medverkat till upphovsrättsbrott. Däremot måste de nu börja blockera The Pirate bay, annars får de betala en halv miljon till branschbolagen. Dessutom måste de betala motpartens rättegångskostnader på fyra och en halv miljon kronor. Eftersom branschorga-

Filmkvällarna är inte det enda som hotas när internetleverantörer måste blockera The Pirate bay.

nisationerna tillsammans är enormt mycket större och rikare än de flesta internetleverantörer blir maktförhållandena ojämna. Internetleverantörer kommer att vilja vara försiktiga för att inte bli stämda och riskera att få betala miljoner efter en rättegång. Då riskerar vi att få ett internet som är hårt styrt av dem som kan betala mest.

Om internetbolagen börjar blockera allt som kan misstänkas innehålla något upphovsrättsskyddat material kan det drabba sajter där vem som helst får ladda upp saker som andra kan se. Youtube, till exempel. Internet kan bli något man går till för att se en film eller kolla vädret, inte något som vi alla är med och skapar. Inte ett fritt forum för kulturutbyte, kunskap och diskussioner.

Det har också hänt att upphovsrätten har använts i andra syften än att försäkra innehavarna om att få betalt, nämligen för att tysta kritik och visseblåsare. Ett exempel är när Greenpeace satte upp en sajt som parodierade det finländska oljebolaget Neste oils egen

hemsida i syfte att kritisera Neste. Oljebolaget kontaktade då Greenpeaces internetleverantör och krävde att de skulle ta ner sajten under förevändning att den var alltför lik deras egen, copyrightskyddade. Och när Scientologikyran skulle stoppa spridningen av sina hemliga skrifter på 1990-talet var det också upphovsrätten som användes.

På sin hemsida skriver Bredbandsbolaget att man är förvånad över domen och inte kan se hur den kan vara förenlig med svensk lagstiftning. Internetleverantören Bahnhofs vd Jon Karlung säger till Helsingborgsposten att blockeringarna går att kringgå men att domen är ”ett grundskott mot ett fritt och öppet internet”. Risken finns att det viktigaste och mest intressanta som sker på nätet tvingas ner under ytan. Det borde vara nog för att se över lagstiftningen.

Malin Bergendal
malin.bergendal@tidningensy.se

Omslag: Montage av Sofia Härén

Alla har ett eget ansvar att inte göda Anders Ygemans svammel. Om du handlar folköl på närlivs, åker momsbelagd taxi, lönearbetar eller tar ett glas vin till helgen. Då är du i själva verket en del av den auktoritära regeringens näringskedja, och då är det väldigt svårt att ondgöra sig över hur paternalism och övervakning breder ut sig.

Se upp för klimatlagens inbyggda flyktvägar

Att vi har fått en klimatlag är i grunden bra. Men den nya klimatlagen ger utrymme för att kalla mer utsläpp för mindre, bara de sker någon annanstans, skriver Birger Schlaug på veckans Under ytan.

Birger Schlaug är före detta språkrör för MP. Numera krönikör, författare, föreläsare, debattör och samtalsledare. Han brinner för bland annat sänkt arbetstid, Elin Wägner och rock'n'roll.

Foto: Leif R Jansson/TT

Så har också Sverige fått en klimatlag. Den ingår i ett sorts klimatpolitiskt ramverk. Bland annat ska man genom denna ordning hålla koll på hur politiken påverkar de klimatrelaterade utsläppen.

Det låter bra. Faktiskt en återgång till det som varit tidigare. Då kallades det för gröna nyckeltal. Dessa infördes i statsbudgeten 1999 efter krav från Miljöpartiet, som då hade inlett en budgetsamverkan med vänstern och den socialdemokratiska regeringen.

Meningen var att de gröna nyckeltalen skulle vara för evigt. Men i politiken är allt möjligt. Så när Alliansen vann valet 2006 försvann nyckeltalen. En centerpartist var miljöminister och en annan näringsminister. De gillade inte siffror som kunde peka på regeringens oförmåga.

Det hade varit en kamp med Socialdemokraterna för att få in gröna nyckeltal i finansplanen som inleder statsbudgeten. Inte minst det nyckeltal som rörde koldioxid. Det stora partiet ville nämligen att man skulle räkna på koldioxidutsläpp i relation till BNP. Enligt den logiken skulle man kunna säga att utsläppen minskade, bara de ökade något mindre än BNP.

Vi försökte, mer eller mindre ilsket, förklara att planetens väl och ve inte hänger ihop med relationer mellan utsläpp och tillväxt. I en partiledaröverläggning där jag deltog blev det dålig stämning. Vad kan man lära sig av det? Jo, man ska inte vara rädd för dålig stämning när man förhandlar med Socialdemokraterna. Att behaga är en dålig strategi. Som vi ju sett en hel del av.

Klimatlag med hakar

Nåja. Nu ska Sverige äntligen - två år efter Danmark och tio år efter Storbritannien - således få ett klimatpolitiskt ramverk och en klimatlag. I syfte att hålla koll på politikens påverkan på klimatet. Det är i grunden bra. Men, vis av erfarenhet, finns anledning att påpeka att det kanske inte alls blir bra. Det finns en hel del hakar. Flyktvägarna är redan inbyggda.

Några basfakta:

- Syftet är att utsläppen av växthusgaser i Sverige ska minska med 85 procent fram till

2045 jämfört med 1990 års nivå. Låter ju fint.

- Då är det bra att veta att utsläppen i Sverige redan var 25 procent lägre 2015 än de var 1990.

- Ännu bättre att veta är att de svenska utsläppen snarare ökat när man ser till vår konsumtion.

- Det är nämligen så att i takt med att vi blivit så pass rika att vi kan flyga till Thailand istället för att ta mopeden till moster Berta i grannbyn så minskar våra utsläpp i Sverige. Utrikesflyg räknas inte in i statistiken.

- Det är också så att i takt med att vi lägger ner jordbruket och importerar mer kött från Danmark, Polen och andra länder så minskar våra utsläpp i statistiken trots att de inte alls minskar.

- Konsumerar vi prylar i allt snabbare takt minskar våra utsläpp, bara prylarna tillverkas i något annat land. Vilket de gör.

Vi lurar inte planeten

Ska vi leva upp till det klimatpolitiska ramverket och dess klimatlag kan vi således flyga utomlands mer än semestra inom landet, lägga ner det svenska jordbruket och sluta köpa grejer som tillverkas i Sverige - för att istället med gott samvete fortsätta att skada de planetära processerna.

”Så man kan väl säga att klimatlagen är den minsta gemensamma nämnare man kunnat enas om - den behöver inte leda till besvärande beslut. Och vad som är att uppfatta som besvärande avgörs av den politiska dagsnoteringen. Men ingen ska förneka att det är bättre en klimatlag än utan. Det kan bli bra. Men det behöver inte bli bra.”

Vi lurar oss själva, men inte planeten. Och det är grunden i klimatlagen. Som gör att målen dessutom faktiskt är uppnåeliga. Är jag inte onödigt ironisk nu? Nej, tyvärr inte.

Foto: Manish Swarup/AP/TT

En tidig morgon i New Delhi i Indien. När vi importerar varor flyttar vi utsläppen till varornas ursprungsland och kan stryka dem ur den svenska statistiken. Smogen i New Delhi eller Linfeng blir någon annans problem – på papperet.

Vid presentationen av förslaget meddelade klimatminister Isabella Lövin att "det blir olagligt att prioritera bort klimatet". För en normalintresserad kan ju detta betyda att det är lika olagligt som att begå ett allvarligt brott. Så är inte fallet. Straffet kan bara bestå av en fällning i riksdagens konstitutionsutskott. Om en majoritet i utskottet så anser vara önskvärt. Anser man det vara önskvärt kan man gå vidare och begära misstroendeförklaring mot statsråd som inte skött sig. Inom parentes kan nämnas att Annie Lööf just meddelat att hon hotar begära misstroendeförklaring av ett helt annat skäl. Nämligen om sittande regering inför flygskatt och kilometerskatt för lastbilar. Det vill säga: statsråd kan utsättas för misstroendeförklaring om de tar den kommande klimatlagen på allvar. Det ska fan vara statsråd i ett sådant klimat.

Hanöbukten och brunkolet

Om vi nu redan haft en klimatlag, vad hade hänt då? Hade regeringen fällts för att den sagt nej till en sedan länge planerat vindkraftpark – som skulle ge lika mycket el som två av de klassiska reaktorerna i Barsebäck – i Hanöbukten? Knappast. Militären vill ju kunna öva som vanligt med sina korvetter där. Och det finns ingen majoritet i KU som anser att klimatpolitik är viktigare än korvetter. Om vi haft en klimatlag, hade försäljningen av Vattenfalls brunkol kunnat leda till bestraffning? Nej, de utsläppen berörde ju inte svenskt territorium.

Så man kan väl säga att klimatlagen är den minsta gemensamma nämnare man kunnat enas om – den behöver inte leda till besvärande beslut. Och vad som är att uppfatta som besvärande avgörs av den politiska dagsnoteringen. Men ingen ska förneka att det är bättre en klimatlag än utan. Det kan bli bra. Men det behöver inte bli bra. Något som definitivt kan bli bra är det klimatpolitiska råd som ingår i ramverket. Detta råd ska utvärdera de politiska besluten utifrån hur de påverkar möjligheterna att nå nollutsläpp.

Visserligen sjösattes förra året ett liknande råd – Miljömålsrådet, som också skulle kol-

la klimatpolitiken – men det kan ju vara fint med flera råd. Miljöministern har nu ett råd. Och klimatministern ett annat. Mycket råd blir det. Men grunden är det klimatpolitiska rådet bra, så inget ont om det.

Rådet ska kunna lägga förslag på vad regeringen ska göra. Ett sådant råd borde vara att ta större hänsyn till de verkliga utsläpp vi gör oss skyldiga till genom vår konsumtion än till den statistik som visar att vi släpper ut mindre trots att vi snarare släpper ut mer.

Redan i en tidigare utredning – Klimatberedningen som kom 2008 – slogs fast att konsumtionens påverkan på klimatet "borde studeras". Folkpartiers ledamot, Carl B Hamilton, skrev i en reservation att detta var ett marxistiskt baserat feltänk (!) baserat på "en lära förvisad till doktrinhistorien". Medan två av ledamöter – Anders Wijkman (KD) och Maria Wetterstrand (MP) – antydde att målet måste vara att inte bara studera utan också införa statistik över vår verkliga påverkan på klimatet. Ingen av dem lär vara marxister.

Det kan bli bra

Det ska bli intressant att se om den rödgröna regeringen vågar låta några som har samma uppfattning i frågan som Wijkman och Wet-

terstrand ingå i det klimatpolitiska rådet. Eller om det vore alltför besvärande. Vilket det ju kan vara för ett land som numera klättrat till den tionde platsen på listan över länder som gör störst ekologiska fotavtryck per capita. Men vars politiker trots detta, nästan samfällt, låter meddela att vi "ligger i fronten när det gäller klimat och miljö".

Sågas ska att vi inte heller lyckats speciellt bra när det gäller utsläppsminskningar ens inom våra egna gränser. De har nämligen inte varit större än genomsnittet i EU för åren 1990-2015. När ni hör något annat – och det lär ni få göra – är det lögn och förbannad dikt.

Slutsats: Det klimatpolitiska ramverket och klimatlagen kan bli bra. Men de kan också missbrukas, förfuskas och utnyttjas för att ge en falsk bild av verkligheten. Lagg därtill att det kan gå med klimatlagen som med de gröna nyckeltalen. Stolta deklarationer när de införs, sedan kommer vardagen och till slut försvinner alltihop ut i intet.

Är jag inte cynisk nu? Jo. Något har jag ju lärt mig efter alla år i politiken. Nämligen att allt inte är vad det synes vara. Men, för all del, också att det kan bli bättre än det kunnat bli om det blev som värst. Om det finns en politisk majoritet som vill. Eller tvingas.

Birger Schlaug

Klimatlagen

Det klimatpolitiska ramverket består av tre delar:

- Klimatlag som säger att regeringens klimatpolitik ska utgå från klimatmålen, att statsbudgetgen ska innehålla en klimatredivisning och att en klimatpolitisk handlingsplan ska upprättas vart fjärde år.
- Mål som innebär att utsläppen från svenskt territorium 2045 ska ha minskat med 85 procent jämfört med 1990.

För att nå nettonollutsläpp till 2045 får "kompletterande åtgärder tillgodoses". Utsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

- Klimatpolitiskt råd inrättas med uppgift att bistå regeringen med "oberoende utvärdering av hur den samlade politik som regeringen lägger fram är förenlig med klimatmålen".

 Håller vi?

Tisdag 7 mars på ArkDes, Skeppsholmen, Stockholm

Camino's framtidsdag 2017

Trump är klimatets räddning, Hållbart i filterbubblan, Hållbarhetstrenderna som hjälper oss och planeten att hålla ihop. Så lyder några av programpunkterna på Camino's Framtidsdag 2017 med temat **Håller vi?** Dagen belyser de största hållbarhetsutmaningarna liksom de hetaste och mest hoppfulla lösningarna för framtiden som vi ser just nu. Välkommen till en dag full av inspiration, forskning, nya idéer och spännande möten.

Camino's Framtidsdag 2017 arrangeras i samarbete med ArkDes, Sveriges nationella centrum för arkitektur och design, och Hållbar stad, webbplatsen med inspiration och kunskap om hållbar stadsutveckling.

ERBJUDANDE!
Som läsare av Syre får du 1000 kr rabatt på ordinarie biljettpris (2495 kr + moms). Ange kod "syre" när du gör din anmälan caminomagasin.se

ARRANGÖRER

CAMINO ArkDes

HUVUDSPONSOR

SKANSKA

ÖVRIGA PARTNERS

nav | sweden

Framgångsmyten gör oss osolidariska och rädda

DEBATT Vi lever i en närmast kollektiv föreställning att vi befinner oss i ett framgångssamhälle. Det bekräftas också genom diverse internationella undersökningar som regelmässigt placerar oss här i Skandinavien i topp vad gäller livskvalitet och allt annat som är positivt. Tilliten mellan människorna sägs också vara hög. Då borde vi väl också vara generösa mot varandra, eller ...?

Kanske lever vi i själva verket i en vanföreställning. Vidgade ekonomiska klyftor gör att en del känner sig misslyckade i förhållande till andra, vilket ofta sammanfaller med att framgångarna i yrkeslivet uteblivit. Samtidigt finns ett behov av att upprätthålla skenet, något som knappast förbättrar samhällsklimatet.

I fattigare samhällen än vårt upplever man inte sällan en påtaglig solidaritet. När sedan många får det bättre rent ekonomiskt tenderar solidariteten att försvagas. I botten på detta anas ett skuldbeläggande, oavsett om det är berättigat eller ej.

På detta sätt utkristalliserar snart olika skiktningar i ett samhälle som går från utbredd fattigdom till ökat välbästand, där de som får det lite bättre undan för undan orienterar sig uppåt, bort från de mindre lyckosamma. På så sätt underhålls en berättelse kring vad det innebär att vara framgångsrik och där ett uppenbart misslyckande är något närmast skamligt - något som i dag underblåses av medias kändishysteri. En närmast smärtsam beskrivning av ett sådant förhållningssätt ges i Charlotta von Zweigbergks bok *Fattigfällan*.

Kan detta förklara varför våra makthava-

re, de framgångsrika, anser det vara helt i sin ordning att vi i rika Sverige har minst en kvarts miljon ålderspensionärer som lever en bra bit under EUs fattigdomsgräns?

Men det handlar inte bara om relationen mellan dem som är framgångsrika och dem som inte är det. Det är också vad som händer med den mentala miljön generellt i ett samhälle som utvecklas i allt "modernare" riktning.

Zygmunt Bauman har skrivit om människans alienering i det moderna samhället och om den flytande rädslan. Den går ofta inte att sätta fingret på men verkar skapa misstro människor emellan, vilket underblåses av olika populistiska rörelser. Det kan ta sig olika uttryck, som att man är ovillig att hjälpa någon som fått motorstopp efter vägen, kanske av ren bekvämlighet, kanske av rädsla. Eller att vi drar oss undan från någon vi känner som drabbats av en tung sorg för att det känns för jobbigt rent känslomässigt.

Vad har vi då att hoppas på för framtiden? Kanske att våra invandrare från skilda kulturer på sikt kan förändra den mentala miljön i landet, fast risken finns att de i integrationens namn blir mer som vi infödda. Eller så kan vi hoppas att vår upptagenhet med det materiella avtar när vi inser att detta inte längre är vad vi lider mest brist på.

Och som vanligt när man riskerar att beskylldas för generalisering tvingas jag påpeka att ovanstående beskrivning inte passar in på alla människor i Sverige.

Jan Bergsten
Samhällsengagerad systemvetare

Foto: Fredrik Sandberg/TT

Vi kan hoppas att vår upptagenhet med det materiella avtar när vi inser att detta inte längre är vad vi lider mest brist på, skriver Jan Bergsten.

Delta i debatten!

Skriv vad du tycker och skicka till glod@tidningensy.se. Vi tar emot texter på max 3 500 tecken (inklusive mellanslag) men håller du dig under 2 500 tecken har du större chans att få in texten. Vi förbehåller oss också rätten att korta texter som är längre. Skicka gärna med en porträttbild (ansiktsbild framifrån) och en presentation av dig själv. Normalt publicerar vi inte texter under pseudonym.

Panelen:

Förra veckan skrev Mattias Gönczi i ledaren om könsuppdelning i skolan - han ser problem med det men tycker inte att förbud är en bra lösning. Vad tycker du om könsuppdelade grupper i skolan?

Rejn Karlgren, 40 år, kommunalråd för MP, Sandviken

Foto: Privat

Könsuppdelning har oftast sin grund i ett biologiskt och heteronormativt tänk, djupt rotat hos många av oss. En könsblandad klass löser inte automatiskt alla problem med könssegregering, men är ett steg på vägen från den. Jag anser att förslaget är välgrundat.

Ulf Schyldt, 45 år, aktiv i Humanisterna, Stockholm

Foto: C Nordström

Det är för mycket symbolpolitik. Det borde ha räckt att i tysthet se över hur skolans lagar reglerar kraven på att ha sakligt underlag för en uppdelning. Inget att slå på trumman för. Men det är klart att det finns behov av lite symbolpolitik ibland. Det är svårare att sätta ned foten mot osaklig könsuppdelning som befäster könsroller, när det ibland förekommer även i ordinarie undervisning.

Helen Ohlsson, 52 år, lärare, Johanneshov

Foto: Privat

Det beror på varför, hur länge könsindelningen pågår och vem som definierar kön. Ibland kan det vara bra. Min dotter kom hem i årskurs 5, var glad och berättade att det var så kul på gympan. De hade delats upp tjejer och killar och hon fick ha bollen - för första gången under hela sin skoltid. Annars brukade killarna bara passa till varandra. Jag ifrågasätter vilken utbildning hon har fått i idrott de första åren i skolan.

Vill du vara med i vår panel - skicka ett mejl till glod@tidningensy.se.

Fred och miljö i utrikespolitiken

Migrations- och fredsfrågor var fokus för den utrikesdeklaration utrikesminister Margot Wallström läste upp i riksdagen i veckan. Men hon lyfte också miljöutmaningarna och att "klimatförändringarna utgör ett hot mot mänsklighetens existens".

Under 2017 ska Sverige och EU visa ledarskap i genomförandet av Parisavtalet, menar Margot Wallström, och Sverige ska bli ett av de första fossilfria välfärdsländerna.

Hon lyfte också havens betydelse för klimatsystemet och att nedsmutsningen måste stoppas.

"Om utvecklingen inte bromsas finns mer plast än fisk i våra hav 2050" står det i deklarationen.

Benita Eklund

Spår av kemiska stridsmedel i fisk

Spår av kemiska stridsmedel har hittats i fisk och skaldjur vid Måseskärsvraken på västkusten, där det pågår både yrkes- och fritidsfiske.

- Vi har hittat väldigt låga halter i några av de individer som undersökts, men det här är ämnen som inte ska förekomma i havsmiljön, säger Christer Larsson på Havs- och vattenmyndigheten i ett pressmeddelande.

Efter andra världskriget dumpade de allierade ett 20-tal fartyg på platsen. I sjökortet utpekade Måseskär som olämpligt för fiske, men data visar att det bland annat trålas mycket här.

- Det är allvarligt att vi hittat kemiska stridsmedel i fisk och skaldjur och i ett område där vi vet att det både pågår ett intensivt yrkes- och fritidsfiske. Vid trålning rörs även bottensediment upp som kan sprida de giftiga ämnena vidare.

De kemiska stridsmedel, Clark 1 och 2, som Havs- och vattenmyndigheten nu hittat kommer med all sannolikhet från bomber som rostat sönder. I Japan har medlen gett genetiska effekter men halterna i japaniska prover är cirka tusen gånger högre än vid Måseskär.

Gamla krigsfartyg och ammunition har dumpats på flera håll. Enligt HaV finns cirka 50 000 ton i Östersjön och i Nordsjön och Atlanten flera 100 000-tals ton.

Benita Eklund

Svag linje i utsläppshandeln

EU-parlamentets förslag för den framtida utsläppshandeln möttes i veckan av stor besvikelse hos miljörörelsen.

Förväntningarna var högt ställda, men hos dem som önskade en skärpning av kraven på industrierna för att minska utsläppen blev det inte mycket att glädjas åt. Istället för höjda priser på utsläppsmarknaden ledde parlamentets beslut på onsdagen till prissänkningar.

- Det parlamentet i dag röstade fram är bättre än det kommissionen lade fram, men det är långt ifrån tillräckligt för att höja priset på utsläppsrätterna vilket alla anser behövs för att få marknaden att fungera. Det är inte så konstigt att priset sjunker då faktiskt, säger Daniel Engström Stenson på den liberela tankesmedjan Fores.

Världen största utsläppshandelsmarknad genomgår just nu en översyn där nya regler ska tas fram för perioden 2021 till 2030. Den främsta frågan rör hur priset på utsläppsrätterna, som motsvarar ett ton koldioxid, ska öka från dagens nivå på runt fem euro till den önskvärda nivån på minst 30 euro styck. Parlamentets tidigare kompromiss, som låg på bordet innan omröstningen, var att minska den totala mängden utsläppsrätter som varje år delas ut, jämfört med kommissionens förslag. Men det

förslaget föll efter att Moderaternas och Kristdemokraternas partigrupp istället förordade att ambitionen ska höjas framöver, efter att en översyn av Parisavtalet genomförts. EU-parlamentarikern Christofer Fjellner menar att det är viktigt att sätta press på andra länder att också vidta åtgärder.

- Vi måste visa att det går att kombinera minskade utsläpp med tillväxt och jobb och när andra länder börjar ta större ansvar ska även vi höja vår ambitionsnivå ytterligare, kommenterade Moderaten.

Medlemsländerna har inte enats kring sin position till kommissionens förslag. Förhoppningen är att det ska ske den 28 februari. Därefter inleds informella förhandlingar mellan lagstiftarna i Bryssel bakom lyckta dörrar. En som dock får tillträde är Fredrick Federley (C), som representerar parlamentets industriutskott. Han är besviken på parlamentets position och hoppas nu att medlemsländerna höjer ribban bland annat kring åtgärderna för att minska det stora överskott av utsläppsrätter som finns på marknaden.

- Signalen från parlamentet är att vi inte riktigt tar hand om det överskottet. Då måste vi hitta ett annat sätt att göra det och jag hoppas att rådet tar tag i det, säger Fredrick Federley till Syre.

Jacob Hederö

Foto: Marcus Ericsson/TT

Frågan är nu om den som lyckas ta sig till ett EU-lands ambassad – och riskerar förföljelse – kan ha rätt till visum för att söka asyl.

Nya vägar till asyl kan öppnas

Nya vägar till Europa för människor på flykt. Det kan bli följden om EU-domstolen tar ställning för flyktingars rätt att få visum utfärdade vid EU-länders ambassader för att kunna söka asyl.

En flykting som lyckas ta sig till ett land har rätt att få sina asylskäl prövade. Det är en grundprincip i asylrätten. Nu är frågan om den som lyckas ta sig till ett EU-lands ambassad – och som riskerar förföljelse – också har rätt att få visum för att kunna söka asyl.

Det fall EU-domstolen nu ska avgöra handlar om en syrisk familj som i höstas nekades visum på den belgiska ambassaden i Beirut. Generaladvokaten Paolo Mengozzi, som fungerar som rådgivare åt EU-domstolen, har redan uttalat att ambassadens beslut var felaktigt. Han pekar bland annat på att familjen fruktar allvarliga förföljelser på grund av sin kristna tro och att en av familjemedlemmarna uppger att han utsatts för tortyr.

EU-domstolen följer ofta generaladvokatens re-

kommendation och om det sker även i det här fallet kan det öppna nya möjligheter för människor på flykt. I asylrättsrörelsen håller man nu tummarna inför beslutet om några veckor.

- Generaladvokatens uttalande är spännande. Det skulle ruska om Europa ifall domstolen går på samma linje, säger Sanna Vestin, ordförande för Flyktinggruppernas riksråd (Farr).

Samtidigt befarar hon att de starka krafter i EU som vill hålla nere antalet asylsökande snart kommer att driva igenom åtstramningar av reglerna om EU-domstolen ställer sig på flyktingarnas sida. Arbetet för lagliga vägar för människor på flykt måste fortsätta på flera fronter, menar Sanna Vestin. Hon påminner om att möjligheten till en laglig väg till Sverige försvann för många när anhöriginvandringen kraftigt begränsades förra året.

- Det mest akuta nu är att återinföra de lagliga vägar som funnits tidigare. I dag hindras 10 000-tals från att återförenas med sina familjer.

Olof Olsson Klugman

Foto: Birgitta Lagerström/TT

Grupp 8 demonstrerar för fri abort 1972. Två år senare kom dagens svenska abortlag med fri abort till 18e veckan. Varje år sker mer än 21 miljoner osäkra aborter i världen, enligt WHO och de kommer sannolikt bli fler nu när Trump återinför munkavlerregeln.

Växande motreaktioner efter Trumps abortbeslut

Munkavlerregeln stoppar amerikanskt bistånd till organisationer som stödjer abort. Samtidigt växer motreaktionerna och flera länder skjuter till pengar för att kompensera dem som drabbas.

Sverige ska bland annat bidra till en global fond för att stärka flickors och kvinnors sexuella rättigheter.

- Läget i världen har väsentligt förvärrats sedan Trump tillträdde, så vi är glada att kunna bidra, säger RFSUs generalsekreterare Maria Andersson.

RFSU har uppdraget att kanalisera 195 miljoner från biståndsorganet Sida till den globala fonden AmplyfyChange. Organisationer i Sydästen och Afrika söder om Sahara kan söka pengar ur fonden för projekt som stärker sexuella rättigheter. Utöver säkra aborter handlar det om exempelvis sexualundervisning och arbete för hbtq-rättigheter.

Varje år sker mer än 21 miljoner osäkra aborter i världen, enligt Världshälsoorganisationen. Sannolikt blir de ännu fler när Donald Trump nu inför munkavlerregeln, liksom alla republikanska presidenter gjort sedan Ronald Reagan. Den innebär att organisationer som tar emot amerikanskt bistånd förbjuds att utföra och informera om aborter.

- Absurt nog får det en motsatt effekt mot vad administrationen tänker sig. Många organisationer som bistår med aborter arbetar också med preventivmedel och familjerådgivning. Vi vet att

aborterna blir fler när tillgången till reproduktiv hälsovård försämras, säger Maria Andersson.

I dag står USA för 30 procent av världens bistånd till mödravård. Maria Andersson fruktar att mödradödligheten som nästan halverats sedan 90-talet nu vänder uppåt om inte omvärlden agerar. Flera länder, däribland Sverige, lovar också nu att skjuta till pengar för att kompensera de organisationer som drabbas av munkavlerregeln.

Tillsammans med kollegor från Danmark, Belgien och Nederländerna har biståndsminister Isabella Lövin bjudit in till en internationell konferens i Bryssel under rubriken "She decides". Målet är att samla in både privata och statliga pengar för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa.

Sverige har också backat upp Danmarks förslag om att EU ska öka insatserna på området, precis som unionen gjorde förra gången USA införde munkavlerregeln 2001. Om det blir verklighet återstår att se, på flera håll inom EU är abortmotståndet starkt. Än så länge har 8 av 28 medlemsländer ställt sig bakom.

RFSU gläds åt de politiska initiativ som tas och märker också ett växande engagemang bland enskilda. Sedan Trumps besked har de fått fler medlemmar.

- Det finns mycket energi nu. Det är bra, för vi kommer behöva vara uthålliga, säger Maria Andersson.

Olof Olsson Klugman

Ja till Ceta i EU-parlamentet

I onsdags röstade EU-parlamentet ja till Ceta, det omdebatterade handelsavtalet med Kanada. Nu ska det ratifieras av Kanada och EUs länder men kommer att börja gälla provisoriskt redan i mars.

Vänsterpartiet och de gröna hörde till Ceta-kritikerna i EU-parlamentet och Miljöpartiets EU-parlamentariker beklagar beslutet.

- Tyvärr har EU-parlamentet i dag accepterat ett avtal som kan få omfattande negativa effekter för klimat- och miljöarbetet framöver. Det är ett historiskt dåligt beslut, säger Max Andersson i ett pressmeddelande.

Han menar att det fortfarande går att stoppa Ceta på medlemsstatsnivå eller i EU-domstolen.

Benita Eklund

Nytt fokus på globalt arbete med hbtq-frågor

FNs första människorättsexpert med uppdrag att bekämpa våld och övergrepp mot hbtq-personer har nu börjat sitt arbete. Den thailändske advokaten Vitit Muntarbhorn har inlett konsultationer med individer, organisationer och stater - trots att vissa länder fortfarande är motståndare till hans uppdrag.

Efter en omstridd omröstning i människorättsrådet förra året godkändes uppdraget, men i urvattnad form enligt Pooja Patel från organisationen International Human Rights Service.

- En serie av förändringar drevs igenom av bakåtsträvande länder som Ryssland och medlemmar av Islamiska konferensorganisationen, däribland Pakistan, Egypten och Saudiarabien.

I fokus ligger nu att motarbeta stigmatisering och kriminalisering av hbtq-personer.

- Det finns 70 länder som fortfarande har lagar som kriminaliserar människor på grund av deras sexuella läggning eller könsidentitet och mellan fem och sju länder som utdömer dödsstraff. Detta är ett mycket stort problem, säger Vitit Muntarbhorn.

Gustavo Capdevila/IPS

Kritik mot nya asylprocessen

Migrationsverket började våren 2016 att pröva en ny form av asylprocess som kallas den "omarbeteade skyddsprocessen". En viktig förändringen har varit att tidigare i processen tydliggöra ärendets karaktär och svårighetsgrad.

Kritik mot den nya asylprocessen kommer bland annat från Advokatsamfundet som enligt tidskriften Dagens juridik pekar på att det är olämpligt att omfattande ansökningssamtal, där bland annat skyddsbehovet identifieras, hålls utan advokat.

Man är också kritisk till att det inte alltid finns tillfälle att gå igenom alla handlingar med den sökande inför den muntliga utredningen samt att de särskilda barnenheterna avskaffas. En kritik som också Barnombudsmannen lyfte i sitt remissvar om den nya asylprocessen.

Benita Eklund

Foto: AP/TT

Viktig klimatforskning hamnar i kläm i en tid då de geopolitiska spänningarna ökar världen över.

Kallt krig i Antarktis

Sommartider i Antarktis innebär högsäsong för forskning. Men regionen förblir en geopolitisk krutdunk där territoriella anspråk och anspråk på naturresurser i klimatförändringarnas spår ställer nationer och intressen mot varandra – samt lägger krokben för viktig forskning.

En uppblossad konflikt mellan den belgiska regeringen och International Polar Foundation (IPF) om forskarstationen Princess Elisabeth har nyligen avblåst en planerad forskningsexpedition:

- Det är hemskt, säger forskaren Nicole van Lipzig vid Leuvenuniversitet, som skulle ha lett arbetet, till tidskriften Science.

Konflikten bottnar i vem som ska ha kontrollen över stationen. Hittills har över ett dussin rättsliga omgångar inte lett vare sig de inblandade eller omvärlden närmare svaret på frågan, alltmedan forskarvärlden konstaterar att viktig forskartid går i stöpet.

Alain Hubert, civilingenjör, polarguide och chef för IPF, driver nu stationen med minimalt antal personer och med målet att polarstationen ska bli utsläppsfri. Men han har även anklagats för att missköta såväl forskningsarbetet som underhållet av stationen. Ord står mot ord i konflikten, och nu kräver Nicole van Lipzig en hållbar plan:

- Vi kräver långsiktig stabilitet, i slutändan handlar det om skattebetalarnas pengar, säger hon.

Det är inte bara konflikten kring Princess Elisabeth och uteblivna forskningsmöjligheter som har gett upphov till artiklar om ett nytt "kallt krig i Antarktis". I februari förbjöd australiska myndigheter det ryska forskningsfartyget Tresjnikov att lägga till vid ön Macquarie, belägen halvvägs mellan Australien och Antarktis. Tresjnikov befann sig enligt Rysslands forskningsinstitut för Arktis och Antarktis på en världsomspännande expedition då fartyget nekades tillträde till ön.

- Olyckligt nog delgav inte Australien oss de krav som ställdes, fastän forskare med bas på ön faktiskt deltog på den här expeditionen, säger Alexander Makarov, institutets chef.

Att forskning har hamnat i kläm i en tid då de geopolitiska spänningarna ökar världen över står klart. Långt väster om ön Macquarie har Argentinas första permanenta forskningsstation Carlini på ön King George nära det antarktiska fastlandet förvandlats till ett surrande geopolitiskt getingbo. Polarstationer har, liksom många andra, kartläggning av klimatförändringars globala påverkan som sin primära arbetsuppgift, men när landets utrikesminister Susana Malcorra nyligen besökte ön var det snarare Argentinas nationella intressen som stod i centrum.

- I takt med att Antarktis blir alltmer relevant för omvärlden måste vi stärka vår närvaro och skydda våra intressen. Antarktis rikedomar tillhör alla, men en betydande del

är ändå vår, förkunnade Malcorra under sitt besök.

Från Argentinas - och världens - sydligaste belägna stad Ushuaia kastar allt fler turistbåtar till Antarktis loss i takt med att isarna smälter och "planetens sista utforskade region" blir alltmer tillgänglig. Argentina har alltsedan Falklandskrigets slut vidhållit sitt mål att återta ögruppen, som stått under Storbritanniens förmyndarskap sedan 1830-talet, samtidigt som regeringen i Buenos Aires inte är sena med att vädra sitt missnöje med att Ryssland och Kina öppet börjat tala om en framtida mineralrusch i västra Antarktis.

- Vem vet vad länder som Ryssland och Kina kommer att företa sig 30 år framåt i tiden? De kanske säger sig "behöva resurser som kan utvinnas i Antarktis", säger en diplomatkälla till tidningen Financial Times.

Sedan 1959 förhåller sig världens länder till det så kallade Antarktisfördraget, vilket säkrar stabilitet och forskningens rörelsefrihet i regionen. Men Lucas Roberto, chef vid Carlinistationen, menar att forskare vid polarstationer i Antarktis är medvetna om att geopolitiska spänningar kan innebära tvära och oväntade bakslag för deras ambitioner.

- Antarktis för forskning och politik samman, säger han till Financial Times. De erbjuder två helt olika stigar som finner en gemensam nämnare i vad vi gör här.

Klas Lundström

Onsdag 15 februari. Elever från Globala gymnasiet, Rytmus, Södra Latin och Kulturama i Stockholm gick under onsdagen ut i strejk. De ville visa sitt missnöje med Migrationsverkets beslut att utvisa Jagaa Itgelt, en elev på Globala gymnasiet, till Mongoliet, efter sju år i Sverige.

Foto: Noella Johansson/TT

Den lyckliga nerv

Teorier om nervväxt brukar ofta bli betraktade med skepticism och som något av en utopi. Men planetens resurser är ändliga och runtom i världen ser man tecken på hur nya värderingar växer sig allt starkare. Med allt fler kriser som avlöser varandra, vill många se en ny logik. I Italien har rörelsen Decrescita felice - den lyckliga nervväxten - lockat till sig många anhängare som vill börja förändringen redan i dag, genom att vara personliga förebilder i hur man lever mer hållbart och utan konsumtionshets.

Text: Madeleine Johansson

Mitt i Rom, i ett komplex av 1800-talsbyggnader som länge fungerade som slakthus och marknadsplats för kött, ligger numera bland annat La città dell'altra economia - den alternativa ekonomins stad. På en yta stor som fem fotbollsplaner samsas nu kulturskolor, föreningar och arkitektstudenter i dessa historiska, renoverade lokaler. På de 3500 kvadratmeter som tillhör La città dell'altra economia hittar man seminarierum, bibliotek för barn, butik med försäljning av ekologiskt och rättvist producerade varor, bar och kafé samt ett stort öppet torg där det då och då hålls marknader och andra tillställningar. Området beskrivs som ett av de första i Eu-

ropa som helt och hållet är ägnat åt ekonomisk aktivitet med låg miljöpåverkan, rättvis fördelning av värden och där människan och naturen står i centrum - utan jakt på vinster till varje pris.

- Många tänker när de hör ordet nervväxt att det är synonymt med lågkonjunktur och att det leder till arbetslöshet. Men så behöver det inte vara. Om det är en vald och styrd nervväxt så kan det till och med skapa fler jobb, säger Maurizio Pallante, författare till boken *Decrescita felice* - lycklig nervväxt - som var inspirationskälla till att rörelsen med samma namn grundades 2007.

Han är på besök i Rom för att hålla en föreläsning och del-

växten

Att kunna producera själv är en viktig beståndsdel i en mer hållbar ekonomi enligt Decrescita felice. Över hela Italien finns lokala cirklar med aktivister som träffas, diskuterar och går olika kurser som alla går ut på att lära sig att bli mer autonom.

Foto: Movimento decrescita felice

Foto: La città dell'altra economia

La città dell'altra economia – den alternativa ekonomins stad.

Maurizio Pallante, författare till boken "Decrescita felice" – lycklig nerväxt.

Foto: Madeleine Johansson

”Under två generationer har vi förlorat nästan all förmåga att göra saker själva. Och den som inte kan göra något själv måste köpa allt.”

ta i den lokala Decrescita felice-kretsens julfirande. I seminariesalen i La città dell'altra economia samlas ett 40-tal personer till knytkalas. Tallrikar och bestick har alla tagit med sig för att undvika slit och släng. Även utdelningen av egentillverkade julklappar blir en uppvisning av vad man praktiskt kan göra för att bli mindre beroende av att ständigt köpa allt. Deodoranter gjorda med bikarbonat, marmelader, surdegbrödsbas som sägs ha 300-årigt ursprung, tvålar, vin och en och annan stickad halsduk. Alltihop är en del av tankarna kring nerväxt, då ett viktigt fokus för rörelsen är just på det praktiska och positiva. Vad kan jag göra, här, i dag? Målet är inte att minska BNP i sig, utan att se till att vi konsumerar på ett rättvist och hållbart sätt inom ramarna för vad planeten klarar av.

Självförsörjning

Maurizio Pallante ger två konkreta exempel på hur fel det kan bli om samhället fokuserar enbart på tillväxt.

- Om ett hus är dåligt isolerat drar

det mer energi. Det blir dyrare för den som bor där och det är ett slöseri med resurser. Men det får BNP att växa! Om en familj däremot odlar grönsaker i sin trädgård så blir det ingen tillväxt i BNP, men familjen kanske blir självförsörjande på grönsaker, och det ökar välmåendet!

Han ger ännu ett exempel som visar på det absurda i att mäta enbart BNP. Om allt fler i befolkningen håller sig friska så konsumeras mindre medicin och då minskar BNP.

Att kunna producera själv är en viktig beståndsdel i en mer hållbar ekonomi enligt Decrescita felice. Att ge av sin tid och utbyta tjänster är något som alla tjänar på, då det kostar mindre och resultatet ofta blir av högre kvalitet än det som kan köpas på marknaden. Över hela Italien finns lokala cirklar med aktivister som träffas, diskuterar och går olika kurser som alla går ut på att lära sig att bli mer autonom. Att tillverka eget bröd, sy, göra egna hudvårdsprodukter och rengöringsprodukter, odla med permakulturmetoder och göra naturmediciner med hjälp av örter – allt är en del

av tanken på att bli mer oberoende av marknaden.

- Under två generationer har vi förlorat nästan all förmåga att göra saker själva. Och den som inte kan göra något själv måste köpa allt, säger Maurizio Pallante.

Istället strävar de efter att skapa ett starkare socialt nätverk där man också kan byta produkter med varandra. Med en sådan typ av produktion kommer inte bara miljöfördelar utan också förbättrade levnadsvillkor.

- Vem är lyckligast? Den som arbetar hela dagen för att få en högre lön för att kunna köpa allt fler produkter som slängs med allt högre hastighet, eller den som arbetar mindre och tillbringar mer tid med personerna den älskar? Den som bara köper saker hen behöver kan leva på en mindre lön. Så vem av de två avstår egentligen från något? frågar Maurizio Pallante.

Attitydförändring

En av medlemmarna som förändrat mycket i sitt liv sedan hon gick med för sex, sju år sedan är arkitek-

"Till och med påven har gett ut en encyklika om miljöproblemen och konsumtionen."

Foto: Madeleine Johansson

Lucia Cuffaro är ordförande för Movimento decrescita felice och har blivit ett ansikte utåt för hela rörelsen i Italien.

ten Cinthya Costa. Hon köper nästan inga nya kläder längre och tillverkar många fler saker själv.

- Det har kommit så många kompetenta personer som berättat om olika saker och hållit kurser. Själv har jag också hållit kurser i hur man sätter upp solpaneler, säger hon.

Hon tycker sig också börja se en viss attitydförändring i Italien.

- Fler har börjat ändra sin livsstil, delvis av nödvändighet på grund av krisen, men det finns också en spirituell aspekt. Tidigare levde många som om deras saker vore heliga, men med krisen och klimatförändringarna börjar man se en ändring på det.

Ordförande i rörelsen är Lucia Cuffaro. Hennes idéer kring nerväxt når i dag ut till en långt större publik än de egna medlemmarna, då hon varje lördagmorgon medverkar i tv-programmet *Uno mattina* där hon visar publiken hur de själva kan tillverka mat, hudvårdsprodukter, rengöringsprodukter och återvinna saker

På den lokala Decrescita felice-kretsens julfirande i Rom var utdelningen av egen-tillverkade julklappar ett uppskattat inslag.

Foto: Madeleine Johansson

Om nerväxt:

Nerväxtbegreppet är inte lika etablerat i svenskan som i många andra språk. Engelskans *degrowth*, franskans *décroissance*, spanskans *decrecimiento* och italienskans *decrescita* är sedan länge etablerade koncept, medan svenskan också har använt sig av alternativa begrepp, som *frånväxt*, *avväxt* och *nedväxt*. Även nerväxtrörelserna är betydligt mer etablerade i Sydeuropa än här.

Kritik mot evig tillväxt

Idéerna bygger på kritik mot det ekonomiska systemets fokus på ständig tillväxt och konsumtion och menar att överkonsumtionen leder till ett uttömande av naturresurser. Till skillnad från teorier kring hållbar utveckling tror man inte på att en ständigt växande ekonomi kan vara hållbar.

Maximal lycka

En viktig del i konceptet är att det inte handlar om en strävan efter martyrskap och minskat välmående. Snarare är tanken att fokusera på maximal lycka och välmående genom att dela på jobben, konsumera mindre och ägna mer tid åt familj, vänner och kreativa fritidsaktiviteter.

Foto: Movimento decrescita felice

Det handlar också om att skapa ett starkare socialt nätverk där man även kan byta produkter med varandra.

Bakgrund

Matematikern, ekonomen och statistikern Nicholas Georgescu-Roegen uppges vara en av de första inspirationskällorna till rörelsen. Idéer har också hämtats från bland annat den franske ekonomiprofessorn Serge Latouche och tankesmedjan Romklubbens skrift *Tillväxtens gränser* (1972).

År 2008 hölls en första internationell konferens om nerväxt i Paris. Den samlade en rad olika forskare och rörelser som alla har liknande idéer och blev startpunkten för en rad konferenser som numera hålls vartannat år, senast år 2016 i Budapest.

som annars skulle slängas. Hennes vinjett heter "Chi fa da sé ..." och syftar på ett gammalt ordspråk som menar att den som gör något själv gör det bättre.

- Om man lär sig om vilka substanser som finns i de produkter vi dagligen använder, kan var och en av oss själva agera för att förändra vår livsstil och undvika produkter som många gånger kan vara skadliga för miljön och vår hälsa, säger hon.

Hon är glad över att medvetenheten om begreppet nerväxt vuxit i Italien.

- Vår premiärminister Renzi talade till och med om nerväxt i sitt inledningstal under riksmötets öppnande i september. Det var visserligen i negativ bemärkelse, men det betyder ändå att det finns i medvetandet. Till och med påven har gett ut en encyklika om miljöproblemen och konsumtionen, säger hon.

Och det är just att sakta men säkert ändra våra föreställningar om vad ett framgångsrikt samhälle är som är syftet med Decrescita felice. Att sätta människan i centrum och värdera tiden som vi spenderar med varandra mer än produkterna vi omger oss

med. Dessutom behöver vi reflektera mer över vilka slags produkter vi köper och hur vi köper dem.

Maurizio Pallante menar att det är nödvändigt att skilja på två liknande men olika begrepp: *merci* - vanliga handelsvaror på marknaden och *beni* - en form av mer allmännyttiga varor och tjänster som uppfyller ett grundläggande behov eller en önskan hos personer.

- En nerväxt bygger på att minska omfattningen av varor som inte uppfyller ett behov hos någon samtidigt som de nödvändiga, nyttiga varorna kan vara kvar och gärna bytas [mellan människor] utan en kommersialisering. Nerväxt betyder alltså inte färre varor, utan färre varor när det är det bästa alternativet [för människor och miljö].

"Orsaken till kriserna"

Ekonomisk kris, ekologisk kris och humanitär kris. Allt hänger ihop och det börjar bli alltmer tydligt i världen. Italien har märkt av det de senaste åren genom en ökande statsskuld, en allt högre arbetslöshet och en rejäl

försämring av arbetarnas villkor. Tillfälliga arbeten har blivit allt vanligare och den senaste formen av anställning är endagarskontrakt där du kan bli uppsagd från en dag till en annan. Därför har frågan om nerväxt blivit allt mer angelägen, menar Maurizio Pallante.

- Orsaken till kriserna vi ser är tillväxten. Därför kan den inte vara lösningen. Vårt ekonomiska system tvingar alla företag att investera i ny teknologi för att ständigt öka produktiviteten. De som inte gör det hamnar utanför marknaden. Men det betyder att vi ersätter människor med maskiner och ökar arbetslösheten. Och vem ska då ha råd att köpa alla dessa nya produkter? De ökar utbudet men minskar efterfrågan!

Han talar vidare om hur skuldsättningen är det som har fått hjulen att fortsätta snurra, och hur bankerna i dag skapar pengar ur tomma intet genom nya lån. Men med det skapas också bubblor som till slut spricker.

- I dag kan riksbankerna skapa så många dollarsedlar man vill. Men naturen har resurser som till sist tar slut. På detta sättet ökar vi den eko-

Foto: Movimento decrescita felice

Medlemmarna gör egen tomatsås, en tradition som var mycket stark i Italien tidigare, men som i stort sett gått förlorad.

logiska krisen och vi ökar också den ekonomiska krisen.

Värdera saker annorlunda

Vägen ut är enligt honom ett nytt tankesätt. Om han skulle få politisk makt i dag skulle han börja med att energifektivisera hushållen.

- För att värma upp byggnaderna i Italien i dag behövs ett genomsnitt på 200 kilowattimmar per kvadratmeter och år. I Tyskland får du inte tillstånd att bygga hus som kräver mer än 70. Och ett passivhus kräver bara 15 kilowattimmar.

Alltså kan man se två tredjedelar av energiåtgången som bortkastad - en vara som höjer BNP men som inte ger något värde. Skulle man effektivisera alla dessa hus skulle det innebära en minskning i BNP utan att välbefindandet minskar. Det skulle dessutom minska påverkan på klimatet och dessutom ge mer jobb, menar Pallante.

- Man skulle kunna se på lågkonjunktur som en person som svälter, medan nerväxt är som en person som är på diet. Den första är ofrivillig och okontrollerad medan den an-

dra handlar om en medveten och vald reduktion av produkter som inte skapar någon nytta.

Han fortsätter att prata om de varor som var och en inte kan tillverka själva men som ändå har en nyttofunktion, som till exempel mobiltelefoner och datorer.

- Dessa måste ju fortsätta att säljas som varor på marknaden. Men däremot behöver man se till att dessa produkter håller så länge som möjligt och att de enkelt går att reparera eller i sista hand återvinna när de slutat fungera. Jakten på mineralerna till dessa apparater leder ju till konflikter och krig i de länder där de utvinns, säger Pallante.

Med en nerväxt följer också att man värderar saker på ett annat sätt. För att hitta en balans tror Pallante att vi behöver minska lönerna, dra ner på tiden vi lägger på jobb, produktion och konsumtion och istället lägga mer tid på de relationer som är viktiga för oss.

- Det är som Robert Kennedy sa i ett av sina tal, att BNP "mäter allt förutom det som verkligen gör livet värt att leva".

Madeleine Johansson

Att ge av sin tid och utbyta tjänster är något som alla tjänar på, då det kostar mindre och resultatet ofta blir av högre kvalitet än det som kan köpas på marknaden.

Foto: La città dell'altra economia

Bok: Ibland är man lessen
ibland är man glad
Författare:
Martina Montelius
Förlag: Atlas

I människans fulaste skrymslen

En ovanlig och angelägen skildring av psykisk sjukdom inifrån. Så beskriver Nike Markelius Martina Montelius nya bok.

En ensam kvinna befolkar sin ångestladdade och av mänskliga tillkortakommanden sorgliga tillvaro med mer eller mindre levande varelser att fästa sin uppmärksamhet på. Rakel har platoniska känslor för sin nyfunne brevvän - med en dubbelbottnad ångslan för att han ska skapa för stort avstånd eller komma för nära, hon saknar sin döde vän med sorgsamma tankar på hans omistlighet och hon har sin 6-åriga dotter Rosali, som hon förvandlar till antingen en dominerande föraktfull varelse med klövar till fötter och elaka ord på sin tunga eller till mystiska vita hinnor som rör sig i lägenheten likt förkroppsligade slemmiga ångestattacker, men som samtidigt är hennes enda sällskap.

Det är nästan som i en skräckfilm och Montelius skriver skickligt fram den säregna historien på ett mycket personligt sätt. Vi dras in i kvinnans tankevärld som, trots den grådaskiga vardagen på vårdjobbet med knasiga självupptagna kollegor, och hennes eget hypokondriska dysfunktionella liv, med därtill hörande människo-

förakt, ändå känns levande just för att hon avslöjar människans allra fulaste skrymslen genom att blotta det hos sig själv och sina arbetskamrater. Dessa märkliga personer och deras själsliv som beskrivs noggrant med oförblomrad detaljrikedom.

Destruktivitet och förgängelse är ständigt återkommande teman och stora delar av berättelsen ger en sällsynt inblick i en psykiskt sjuk persons förvrängda värld och verklighetsuppfattning. Osannolikheten i beskrivningen av framförallt hinnorna ger en obekant känsla av att befinna sig i någon annans bökiga huvud.

Montelius rör sig stilsäkert med ett egensinnigt energiskt litterärt driv mellan de utförliga beskrivningarna av kroppens inandömen och dess slabbiga fysiska drifter och alla de psykologiska vindlingar och snubbeltrådar som livet hänger på oss från födelse till död. Hon har ett unikt sätt att skriva fram karaktärer och skeenden i flödiga ocensurerade ofta föga insmickrande bilder. En ovanlig och angelägen skildring av psykisk sjukdom inifrån.

Nike Markelius

"Hon är inlåst i sitt utbrända hjärnkontor"

Martina Montelius berättar för Syre om bakgrunden till sin bok *Ibland är man lessen ibland är man glad* och funderar på varför det skrivs så lite böcker ur de drabbades perspektiv när det handlar om psykisk sjukdom.

Jag frågar Martina Montelius i vilken verklighet hon skulle säga att Rakel, kvinnan i boken, befinner sig i?

- Hon rör sig med ljusets hastighet mellan sin officiella persona - den hon kanske skulle vilja kunna vara - och den förkolnade barkbit hon har i sig, som är halvgalen av psykisk smärta och självfixering utlöst av akut ensamhet. Hennes största problem är att hon inte har tillgång till den sammansatta inre verklighet de flesta av oss förhoppningsvis mer eller mindre kan leva i, svarar hon.

Det finns ett avsnitt i boken, berättat av Rakels arbetskamrat Åke, som handlar om kärlek, tortyr och människovärde, att "älska" beskrivs som jämförbart med att bli torterad. Kan du utveckla dina tankar om det?

- Tortyravsnittet är kanske ett försök att göra upp med kärlek och människovärde, säger Martina Montelius.

- En av de svåraste aspekterna av livet, enligt boken, är att vi svårigen kan uppfatta oss själva som värdefulla om ingen annan gör det. Och om de som står oss allra närmast inte verkar tillmäta oss något värde börjar vi lätt avsky oss själva, och behandla oss själva som vore vi värdelösa. Man skulle kunna önska sig en upplevelse av egenvärde som inte var kopplat till andras känslor och åsikter. Men det skulle å andra sidan, i värsta fall, kunna beröva oss vår moral. Om vi

inte alls vore beroende av varandra skulle vi kanske också ta mindre hänsyn till varandra?

När det gäller skräck som genre finns en överenskommelse att det är hittepå. Men här är skräcken verklig - psykisk sjukdom är verklig - men konsekvenserna av sjukdomen, den förvrängda verklighetsuppfattningen, blir till skräck. Du lyckas skickligt vaggas in i historien med många frågetecken, det tog ett tag innan jag förstod att hon är sjuk. För det kan lika gärna vara omgivning, hennes öde, jobbkompisarna, samhället som är sjukt. Vad har du för tankar om det?

- Hjärnan kan skapa skräcktilstånd när vi mår tillräckligt dåligt. Det är det som är panikångest. Och psykos, i vissa fall, säger Martina.

Hon menar att Rakel rör sig i ett gränsland mellan extremt högt uppdriven ångest och psykotiskt genombrott.

- Men mellan de värsta skoven kan hon tänka mycket klart. Snart sagt allt hon gör och tänker är försök att bemästra psykisk smärta. Hon är liksom inlåst i sitt utbrända hjärnkontor och håller på att kvävas av röken från det som en gång måste ha varit en människa med något slags hopp. Det är som om hon har kommit till vägs ände, och lik förbannat måste fortsätta röra sig framåt. Samtidigt är det ju sant att omgivningen också är sjuk. Mycket i den ångestfylldes skräck och den psykotiskes paranoia har viss verklighetsförankring. Livet är

"Jag har sett det. Inte på ett sätt som direkt kan översättas till händelser i boken. Men allt som finns i boken har jag varit nära på olika sätt."

Foto: Elnaz Baghianian

Martina Montelius har skrivit om några av de svåraste aspekterna av livet.

farligt, och människor kan vara illvilliga. Så gränsen mellan friska och sjuka tankar och känslor är aldrig absolut.

Tycker du att barnet finns?

- Barnet finns. Som fysisk gestalt, som människa i sin egen rätt. Men hon får mycket liten plats i Rakels medvetande, och därmed i boken. Det blir en nödvändighet för Rakel att avhumanisera det barn hon inte klarar att ta hand om. Att klart och tydligt se ett barn man plågat måste vara snart sagt omöjligt, eftersom man då måste se vad man har gjort. Därav hinnorna. Man är inte en lika hemsk människa om man har torterat formlösa hinnor, säger Martina.

Väldigt modigt att skildra knöligheter och avvikelser i den mänskliga hjärnan - var fick du de här starka bilderna ifrån?

- Jag har sett det. Inte på ett sätt som direkt kan översättas till händelser i boken. Men allt som finns i boken har jag varit nära på olika sätt. Jag har aldrig varit i de tillstånd Rakel eller Åke be-

finner sig i, men jag har haft det nära mig.

Det talas till och från om att psykisk sjukdom ökar och påverkar allt fler människors liv. Samtidigt som det är ett undangömt och skämmigt problem. Det som skrivs om det är ofta torra analyser och fakta baserat på vetenskap och medicin, inte som här, utifrån en drabbad människas hjärna. Varför skrivs så lite böcker ur de drabbades perspektiv tror du?

- Kanske har det att göra med att psykisk sjukdom fortfarande är så pass skambelagt. Särskilt om sjukdomen leder till att omgivningen far illa. Dessutom krävs oerhört mycket energi och uthållighet för att skriva en bok - något som man oftast inte har om man är psykiskt sjuk. Därför blir det lättare för friska människor att skriva torrt och faktabaserat än för sjuka att skriva inifrån sin sjukdom. Men undantag finns. Jag tänker på till exempel Berny Pålssons böcker.

Nike Markelius

Nike tycker: Blåbrun röra

Förutom att den blåbruna röran oroar på många sätt, så är det ytterligare skrämmande att Moderaterna nu också öppnar upp för kulturpolitiska samtal med SD. Ett direkt hot mot mångkultur och mångfald inom kultursektorn.

Foto: SF Bio

"Alla tiders kvinnor" av Mike Mills - svensk biopremiär 10/3.

Nikes filmtips: Charmigt om livets storhet

I ett gammalt fallfärdigt hus i Santa Barbara bor en ensamstående mor med sin 15-årige son. Året är 1979. I huset bor också två unga tjejer inneboende och en snickarkunnig man som hjälper henne att renovera huset. Hennes filosofier är att kärlekssorg är ett bra sätt att lära, samt att genvägen till att bli deppig är att fråga sig om man är lycklig. För att få hjälp att fostra pojken ber hon de unga tjejerna om hjälp. Och det får hon. Men kanske inte riktigt på det sätt hon tänkt sig.

Till tonerna av tidens mest inflytelserika passionerade punkband tar flickorna med honom ut i världen, han får lära sig allt om kvinnans inre och yttre anatomi, hennes orgasmer, menstruationer och själsliv. Han får även en smärtsam inblick i hur buffliga andra manspersoner kan vara, vilket får honom att vilja göra annorlunda och bli feminist.

Pojken hanterar allt det här med stort allvar och hans storögda uppenbarelse är mitt punkten i den speciella, ofta dansande gemenskap som de har i huset, där alla är vilsna och sökande efter närhet. Filmen är en charmig påminnelse om hur stort och utforskat livet är och hur svårt det är att försöka förstå det.

"Alla tiders kvinnor" har svensk biopremiär 10/3

Foto: Harold Filand/AP/TT

Doktorinnans dilemma

När min mormor kom hem efter en sjukhusvistelse i början på 1970-talet var hon inte helt nöjd. Läkaren var visserligen från Pakistan, "men han var så duktig så". Men sjuksköterskorna och undersköterskorna, som inte brydde sig om att hon ville tituleras doktorinnan! Det var *du* hit och *du* dit, fnös mormor. Vad var det för fel på att visa respekt?

Det var inte respekt som var problemet, varken nu eller då. Men helt plötsligt, bara några år tidigare, hade stora delar av samhället bestämt att respekten inte skulle ligga i titlarna utan helt enkelt tillkom var och en. I alla fall vad tilltalet beträffade. För den som var van vid att respekt gick nerifrån och upp var det svårt att förlikas med. Det betydde ju ... ja, något i stil med allas lika värde.

Min mormors indignation visade också något annat, något som kunde ha varit lite sorgligt även för henne själv: yrkeskunskapen som sjuksköterska var mindre värd än att vara gift med doktorn.

Trots att hon själv var sjuksköterska när de träffades.

Den hierarkiska och patriarkala ordning hon försvarade hade hon nog aldrig reflekterat över. Liksom de som i dag angriper pronomenet *hen* inte har tänkt på varför en persons kön måste finnas med varje gång *hen* nämns. Till och med när det är okänt eller oklart. Eller när personen inte vill identifieras med ett kön.

Liksom mormor tycks de uppfatta sin egen status som hotad. "Jag vägrar använda *hen*! Jag är minsann en *hon*" är en vanlig protest. Ja, eller en *han*, förstås. Att tanken med *hen* sällan eller aldrig är att vägra någon en könstillhörighet vill de inte höra talas om. *Hen* kan man ju i alla fall inte kalla folk - det betyder ju höna!

Det låter inte som ett seriöst argument överhuvudtaget, men verkar vara outslitligt. Om man tar det på allvar får det enorma konsekvenser för språkbruket eftersom en och samma ljudkombination har många betydelser på olika språk. Ja, *hen* betyder *höna* på engelska, och tittar du i en ki-

nesisk ordbok blir det ännu värre. Där kan det, beroende på tonen, betyda till exempel *hata*, *hänslös* eller *brutal*. Vill man verkligen kalla folk så? Å andra sidan uppstår frågan - kan vi verkligen använda *han* och *hon*? På mandarin kan *han* betyda *älg*, *naiv*, *kuvert* eller *det kinesiska folket*. *Hon* betyder inget på mandarin, men på engelska är det en kortform av *honey* i betydelsen *raring*.

Förvisso är det fortfarande fler svenskar som kan engelska än mandarin, men det hjälper inte. Det fullkomligt kryllar av svenska ord som betyder något annat på engelska och vice versa. Generationer av svenska barn har fnissat åt ramsan "I buy a pink sheet for a kiss". Men orden fungerar fortfarande - och en stor svensk butikskedja kan utan att blinka kalla sig för det engelska ordet för hönsbur.

Protesterna handlar förstas inte om höns egentligen. Vi är ovana vid att ändra vårt sätt att använda pronomen, de brukar vara konstanta och ligga i bak-

grunden och skvalpa. Först när något händer med dem får vi syn på dem. Som när *du* som tilltal för alla blev vanligt på 1960-talet och som när *hen* dök upp i medierna för några år sedan. Anar man dessutom en värderingsfråga i språkbruket är *hen*-debatten ett faktum.

Jag har kallat min mormor för *hon* ovan, inte *hen*. Jag vet att hon var kvinna och det har betydelse för historien, så *hen* kom inte på fråga. Men dess existens upphäver inte hennes eller någon annans kvinnlighet eller manlighet. Den gör det bara lite lättare att tala om människor utan att fästa uppmärksamheten vid deras kön.

Det är inget fel i att kritiskt vrida och vända på ett nytt språkbruk. Det borde göras mer, för ord kommer någonstans ifrån. När till exempel ett modeuttryck dyker upp, bär det med sig agendor och värderingar som slinker ner när vi börjar använda det. Men det betyder inte att dåliga argument är bra eller att bara nya ord har ett bagage.

Malin Bergendal

PRICKIG PIPPI

KURVA

GÅR BEN SOM BRYTS

GÖR NEGATIV KRITIK

DEN LILLA GRÖNA

VANDRAR TANKARNA

GÖR NAT

MÅSENS FAMILJ

VILL INSTANGDA

TORKADE UT

MOTGIFT

ÄR VÅL KYRK-RÄTTOR FÖR RO SKULL?

ÄR SYN-TAGMA

KAN MOTA BROS-TER I GRIND

FÖRSÖKER FÖRÄNDRA

FALLER SÖNDER

LIERADE SIG MED ONDSKAN

KAN SKE PÅ SPÅR

EN NÄRA SLÄKT-ING

DRAR BLICKAR-NA TILL SIG

TROPP

VILL KON-SERV-ERA STOR-BRIT-ANNIEN

SLUT-GILTIGT

GRÖVRE AN MJALA PRIORI-TERA

GRÖNSKA-DE I RÅG-SVED

SKUM VÅTSKA

HET MASALA KASTAT VATTEN

VILA ÖGONEN TAR VI DET IGEN

KÄMPANDE NORMA EVENE-MANGET

GÖR GATAN TILL KONST

VATTENVÄG-VISARE

GISSLAN I ROSEN-BAD?

VAR FERDI-NANDS MOR

RESILI-ENTA

KONJUNKTION MED VISS NOS-TALGIFAKTOR

SLEMMIG SIMMARE MED MORRHÄR

VOKAL I MIM

BATTING

FINNS I FUTHARKEN

AVGÖR VAR VI HAMNAR

SÄGER SOM DET ÄR

FOLK-STACKAR

I HAVET, NÄRA AFRIKA

GÅ ÖVERSTYR

BEHÖVER SYRE FÖR ATT KUNNA LEVA

RENA TROLLERIET

NÄBBIG AMFIBIE

UNDER CYKLIST

GÅ SOM EN FISK PÅ LAND

LIKNAR EN GAFFEL DEN TVÄ-HJULIGA

GICK DET FÖR KURT VONNE-GUT

VAJSING

SJÖNG KOZMIC BLUES

BLOMMA SOM GAV NAMN ÅT EN FÄRG

LÖV-ÅNG

FUNKA

KAN GÅ FRÅN ÖRA TILL ÖRA

UPPREPA-DE AVANT-GARDISTER FÖR 100 ÅR SEN

MÅLA OCH MÖBLERA

NJUGGA

SLÅT OCH MJUK

KORS-ORDS-KONST-RUKTOR

MALIN BERGEN-DAL

FACIT TILL KORSORDET I SYRE #135

SMS

TEMPER

UR

KAOS

OM

GLO

RYGG

RO

STYRA

POLY

ETEN

FORM

ARR

RADE

KOBR

OB

SÄG

NEUTRAL

BLANDAT

DRAKE

SEN

WINGE

INGEN

PLAST

SAL

GEST

ANTA

IS

ADENS

SULA

FACIT TILL KORSORDET I SYRE #131

Du missade väl inte tisdagstidningen?

Glöd – Ledare
Valdemar Möller

Nazistiska attacker sker inte i ett vakuum

”Därför är det så viktigt att vi inte bara fördömer våldshandlingarna i sig utan också protesterar mot den vardagsrasism som vi möter i kommentarsfält och i fikarum.”

tidningensyre.se/nummer

Radar – Nyheter

Jordbruket hotar Benjamin Syrsa

Snart kan ljuden från spelande syrsor, vårtbitare och gräshoppor vara ett minne blott i stora delar av Europa. Enligt en ny rapport är över en fjärdedel av arterna på kontinenten hotade till sin existens. Orsaken är det allt intensivare jordbruket.

Foto: Leif Blom/TT

Många arter av syrsor, vårtbitare och gräshoppor är hotade i Europa. På bilden syns en vårtbitare.

Foto: AP/TT

Seattle-domaren James Robart.

Process om reseförbud fortsätter i Seattle

Det amerikanska justitiedepartementet vill att processen i Seattle om president Donald Trumps reseregler ska stoppas tills appellationsdomstolen har sett över ärendet igen. Men James Robart, federal domare i Seattle, avslår den begäran.

Massavrättningar i fängelset Saydnaya

Den syriska regimen har hängt upp till 13 000 fångar sedan revolten mot Bashar al-Assad inleddes 2011. Enligt Amnesty pågår det en utrotningskampanj mot dissidenter i Syrien.

Foto: Amnesty International/TT

Amnesty uppmanar till att en undersökning av de brott som begås vid fängelset Saydnaya inleds.

Schweiz lättar på regler för medborgarskap

I ett bakslag för de högerpopulistiska krafterna har schweizarna i en folkomröstning godkänt lättnader för invandrarbarnbarn att bli medborgare.

Oro över upptrappat våld mot folkgruppen rohingya

FNs sändebud för mänskliga rättigheter i Burma uttrycker stark oro för det upptrappade våldet och diskrimineringen som drabbar det statslösa, muslimska minoritetsfolket rohingya.

Foto: Anurup Titu/IPS

Flyktingar som tillhör folkgruppen rohingya tvingas vända tillbaka efter att ha motats bort av bangladeshiska gränsvakter.

Radar – Veckans nyhetsbild

För första gången i Sverige får patienter rätt att använda cannabis för att behandla kroniska smärtor.

Patienter får cannabis mot kronisk smärta

Två patienter kommer att för första gången få växtdelar från torkad cannabis utskriven på recept, efter att Läkemedelsverket sagt ja till två licensansökningar från läkare.

Oro över upptrappat våld mot folkgruppen rohingya

FNs sändebud för mänskliga rättigheter i Burma uttrycker stark oro för det upptrappade våldet och diskrimineringen som drabbar det statslösa, muslimska minoritetsfolket rohingya.

Ursprungsfolk skyddar nästan all biologisk mångfald

På ursprungsbefolkningars traditionella marker skyddas 80 procent av den biologiska mångfalden i världen.

Tzeltal-indianer i Mexiko. I många urfolkskulturer finns det en stark koppling mellan andlighet och miljöfrågor.

Glöd – Masoud Vatankhah

Sluta aldrig kämpa

”Hoppet är att tillräckligt många inte viker sig för denna utveckling. Att tillräckligt många ställer sig framför nazisterna, engagerar sig i ungdomarnas situation.”

Masoud Vatankhah

Biskopsgården, sociolog och fritidspedagog
fristående krönikör i Syre

Zoom

Vilda frukter och insekter blir mat i torkans Kenya

I distriktet Baringo i västra Kenya är situationen så svår att 10 skolor och 19 förskolor står tomma sedan barn gett sig av för att hjälpa sina familjer att försöka få tag på vatten.

”I de flesta distrikt ger mödrar sina barn vilda frukter och knölar. De kokar dem i åtminstone 12 timmar i tron att det kommer ta bort giftet som de innehåller”

Bördig jordbruksmark i Kenya försämras av effekterna av klimatförändringarna.

Du läser alla artiklar som puffas för på detta uppslag på tidningensyre.se/nummer.

Du skapar som prenumerant ett konto genom att gå in på tidningensyre.se/lost-password. Får du problem mejla prenumeration@tidningensyre.se.

Glöd - Maria Wetterstrand

Nyheter som inte rymms

”**T**änk att nyheter från hela världen alltid får precis plats i tidningen” stod det på en affisch jag hade på min vägg tidigt 90-tal. Texten och affischen kom från en kampanjorganisation som kallade sig Loe-sje, vars idé var att skapa tankeväckande texter som kunde spridas medelst affischer.

Just den där affischtexten kommer ofta upp i mitt huvud. Den fungerar så klart inte på 2010-talet. Tidningar är inte utrymmesbegränsade på samma sätt när de främst publicerar sig på nätet. Konstigt nog känns affischen lika relevant ändå.

Jag är ingen nyhetsnarkoman och har aldrig varit. Inom politiken umgicks jag med folk som knarkade varenda nyhetssändning, läste alla stora tidningar, ständigt följde vad som hände på sociala medier och hade nyhetsflashar i mobilen. Själv utvecklade jag nästan nyhetsfobi. Till slut hade det gått så långt att ifall jag råkade slå på tv:n när det sändes nyheter var jag tvungen att byta kanal på grund av för höga stressnivåer.

Det underliga är att jag klarade mig rätt bra utan ständig input av nyheter i hjärnan. Kanske bättre än annars, tänker jag ibland. Den som läser alla nyheter riskerar omedvetet att tro att dessa nyheter är de väsentliga saker som händer i samhället och världen, och ha svårt att skilja stort från smått. Vi låter media påverka vår världsbild och vår bild av samhället oerhört mycket. Om vi dessutom knarkar varenda nyhet som dyker upp, hur ska vi då någonsin ha tid att tänka på vad vi själva egentligen tycker är viktigt?

Makt är en diffus term. Vem som har makt kan diskuteras i oändlighet utan konsensus. I dag är dock min tes att den som sätter agendan för diskussionen har stor makt. Vi tror inte nödvändigtvis på allt vi läser, men det påverkar vad vi ägnar vår tankeverksamhet åt. Jag vet inte hur det ser ut i ert Facebookflöde, men i mitt kretsar dagens diskussioner i princip alltid kring någon aktuell nyhetsartikel eller nyhetssändning. Kring någon av de ”nyheter som fick precis plats i tidningen”, så att säga.

Det syns även i opinionsmätningar av vilka politiska frågor folk tycker är viktiga. Dessa påverkas i hög grad av vad som varit de heta ämnena i media under den senaste tiden. Vissa politiska beslut påverkas också.

Hur bra är då medierna på att spegla vad som är väsentligt i världen och samhället? Vad gäller plötsliga händelser i Sverige eller västvärlden, särskilt USA, är de mycket duktiga. Särskilt när händelserna kan beskrivas i slagkraftiga rubriker. Vad gäller mer långsiktiga skeenden och utmaningar i vårt eget samhälle, i världen i stort eller i länder med dålig mediabevakning - där finns stora svagheter. Lägg därtill att om någon media lyckas få fram något slagkraftigt i ett nytt ämne så syns strax den nyheten hos alla medier. Det spelar ingen roll vilken nyhetssajt jag går in på, valet av ämnen är i princip identiskt. Mångfalden är minimal.

Jag kan helt enkelt inte släppa tanken att det sannolikt finns en stor mängd nyheter som aldrig får plats i tidningen. Eller ens på webbsidan.

Naturvårdsverkets statistik visar att det beslutades om 270 nya naturreservat i Sverige under förra året.

Fossillobbyn jobbar hårt för att sänka ambitionerna i den nya perioden för EUs utsläppshandel.

Maria Wetterstrand
grön samhällsdebattör
före detta språkrör för MP
fristående krönikör för Syre